

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
кафедра музично-теоретичних дисциплін та інструментальної
підготовки

«До захисту допускаю»

завідувач кафедри музично-теоретичних
дисциплін та інструментальної підготовки, професор

_____ Андрій Душний

« » _____ 2025 р.

МИСТЕЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ОЛЬГИ ГЕРАСИМЕНКО-ОЛІЙНИК В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ БАНДУРНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ ТА ДІАСПОРИ

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Магістерська робота
на здобуття кваліфікації – «Магістр музичного мистецтва»
за спеціалізацією «Народні інструменти: бандура»

Автор роботи **Пилипчак Марія Петрівна** _____

підпис

Науковий керівник **Бобечко Оксана Юріївна**

кандидат мистецтвознавства, доцент

_____ *підпис*

Дрогобич, 2025

Анотація

Мистецька діяльність Ольги Герасименко-Олійник в контексті розвитку бандурного мистецтва України та діаспори

Анотація

Магістерська робота присвячена багатогранній мистецькій діяльності заслуженої артистки України – Ольги Герасименко-Олійник в контексті розвитку бандурного мистецтва України та діаспори. У першому розділі аналізується життєвий та творчий шлях Ольги Герасименко-Олійник, етапи становлення її як виконавиці та педагогині; висвітлюється концертно-виконавська діяльність бандуристки, аналізується її репертуар та звукозаписувальна діяльність. У другому розділі досліджується мистецька співпраця бандуристки з американським композитором українського походження Юрієм Олійником, а також вивчається громадська та культурно-просвітницька діяльність бандуристки в контексті розвитку та популяризації української музичної культури в умовах іноетнічного середовища.

The artistic activity of Olha Herasymenko-Oliynyk in the context of the development of bandura art in Ukraine and the diaspora

Summary

The master's thesis is dedicated to the multifaceted artistic activity of the Honored Artist of Ukraine - Olha Herasymenko-Oliynyk (born in 1958) in the context of the development of bandura art in Ukraine and the diaspora. The first chapter analyzes the life and creative path of Olha Herasymenko-Oliynyk, the stages of her development as a performer and teacher, highlights the bandurist's concert and performance activities and analyzes her repertoire and recording activities. The second chapter examines the artistic collaboration of the bandura player with the American composer of Ukrainian origin Yuriy Oliynyk and also studies the public, cultural and educational activities of the bandura player in the context of the development and popularization of Ukrainian musical culture in a foreign-ethnic environment.

Зміст

Вступ.....	5
I. Творча постать Ольги Герасименко-Олійник в контексті розвитку бандурного мистецтва (український період)	10
I.1. Життєвий та творчий шлях мисткині	10
I.2. Концертно-виконавська діяльність бандуристки Ольги Герасименко-Олійник	18
II. Ольга Герасименко-Олійник – подвижниця бандурного виконавства в діаспорі	28
II.1. Мистецька співпраця бандуристки з композитором Юрієм Олійником.....	38
II. 2. Громадська та культурно-просвітницька діяльність бандуристки в контексті розвитку та популяризації української музичної культури в умовах іноетнічного середовища	37
Висновки.....	47
Список використаних джерел.....	51
Додатки	

Вступ

Актуальність проблеми та ступінь наукової розробки.

Сучасний розвиток національної музичної культури нерозривно пов'язаний з інтеграцією України в Європейський та світовий культурно-мистецький простір. Попри потребу ґрунтовного вивчення та поширення світових мистецьких традицій, сьогодні пріоритетним напрямком державної культурної політики залишається збереження унікальних надбань національної музичної культури, їх утвердження та популяризація.

Особлива роль у реалізації актуальних завдань збереження духовної спадщини народу, формуванні естетичної культури особистості відводиться бандурному мистецтву, як унікальному і глибоко національному явищу, що інтегрує в собі духовну суть народу, характерні ознаки національної ментальності та характеру. Бандурне мистецтво, як національно-культурне надбання, займає чільне місце в системі музичної освіти та культури в Україні.

Багатомістові традиції виконавства на бандурі посідають особливе місце в історії становлення та розвитку української національної музичної культури. У них якнайкраще відображаються не лише музичні звичаї народу, а й його світоглядна та духовно-естетична складові. Бандурне мистецтво, як унікальне та глибоко національне явище, що інтегрує в собі духовну суть народу, характерні ознаки національної ментальності та характеру, за словами професорки В. Дутчак «... у ХХ столітті отримало нові вектори розвитку, визначені не лише змінами іманентних ознак інструментарію, жанрово-стилевих пріоритетів, умов освіти, форм виконавства. а й просторовими межами – поширенням цього виду мистецтва поза Україною» [26, 9].

Варто зауважити, що збереженню та розвитку виконавства на бандурі у нових та незвіданих умовах еміграції, насамперед в Європі й Америці, сприяла творча діяльність багатьох бандуристів, котрі, опинившись далеко від рідної землі, зуміли згуртуватися та продовжили працювати в напрямку збереження власних національних традицій за рубежом.

До видатних представників бандурного мистецтва української діаспори, які емігрували в кінці ХХ століття, належить заслужена артистка України,

бандуристка та громадська діячка Ольга Герасименко-Олійник (1958 р.н.). Її внесок у розвиток національної музичної культури, складовою частиною якої є бандурне виконавство, вражає своєю значимістю. Як в Україні, так і за кордоном, мисткиня невтомно займається популяризацією українського національного інструмента та всього, що пов'язано з його розвитком та популяризацією. 2024 року виповнилося 35-ть років з часу переїзду бандуристки до США, де вона своєю плідною діяльністю спричинилася до багатьох фундаментальних змін, яких зазнало бандурне виконавство на зламі ХХ – ХХІ ст.

Вагомі здобутки Ольги Герасименко-Олійник в означеній мистецькій сфері епізодично привертали увагу науковців та шанувальників бандурної справи. Розвідки О. Бобечко [3], В. Дутчак [24], Г. Карась [33], Л. Кияновської [35], О. Наклович [43], М. Чорного [51], Л. Яросевич [55] висвітлюють різні аспекти діяльності та творчі напрацювання бандуристки, однак залишається актуальним детальне дослідження та вивчення мистецької практики Ольги Герасименко-Олійник, що не лише сприятиме створенню її цілісного мистецького образу, а й допоможе об'єктивно оцінити творчі напрацювання мисткині в контексті розвитку сучасного бандурного виконавства як в Україні, так і за кордоном. Все це й зумовило вибір теми магістерської роботи **«Мистецька діяльність Ольги Герасименко-Олійник в контексті розвитку бандурного мистецтва України та діаспори»**.

Об'єкт дослідження. Мистецький доробок видатних представниць сучасного бандурного мистецтва України.

Предмет дослідження. Мистецька діяльність заслуженої артистки України, бандуристки Ольги Герасименко-Олійник.

Мета дослідження. Дослідити та висвітлити мистецьку діяльність Ольги Герасименко-Олійник в контексті розвитку сучасного бандурного мистецтва України та діаспори.

Для досягнення мети були поставлені наступні **завдання**:

- проаналізувати життєвий та творчий шлях Ольги Герасименко-Олійник, етапи становлення її як виконавиці та педагогині;
- висвітлити концертно-виконавську діяльність бандуристки, проаналізувати її репертуар та звукозаписи;
- дослідити мистецьку співпрацю бандуристки з композитором Ю. Олійником;
- вивчити громадську та культурно-просвітницьку діяльність бандуристки в контексті розвитку та популяризації української музичної культури в умовах іноетнічного середовища.

Методи дослідження:

- теоретичні: аналіз, синтез, зіставлення, класифікація наукових джерел інформації, що дозволило узагальнити та систематизувати погляди дослідників на проблему, яка вивчається;
- аналітичний (у аналізі педагогічної, мистецтвознавчої, музично-естетичної літератури з проблематики роботи).
- хронологічний, який дає змогу розглядати мистецьку діяльність Ольги Герасименко-Олійник у динаміці та часовій послідовності;
- методи узагальнення та систематизації опрацьованих матеріалів, що відображають напрацювання мисткині на ниві бандурного мистецтва.

Джерельна база дослідження.

Основою для написання магістерської роботи стали наукові розвідки присвячені історії бандурного виконавства та монографічні видання музикознавчого спрямування, що торкаються проблемних питань магістерського дослідження авторства О. Бобечко [3], В. Дутчак [24], Г. Карась [33], Л. Кияновської [35]. Також були використані статті з періодичних зарубіжних видань, зокрема журналу «Бандура» авторства О. Наклович [43], М. Чорного [51], Л. Ярославич [55], сторінки низки інтернет-сайтів мистецьких організацій; інформація з ФБ сторінки О. Герасименко-Олійник, афіші концертів та урочистих святкувань за участі бандуристки (серед іншого й з

особистої ФБ сторінки мисткині); методичні та навчальні посібники упорядковані мисткинею, а також її звукозаписи.

Новизна дослідження полягає в тому, що в магістерській роботі вперше вичерпно проаналізовано життєвий та творчий шлях Ольги Герасименко-Олійник, етапи становлення її як виконавиці та педагогині (український період); висвітлено концертно-виконавську діяльність бандуристки, проаналізовано її репертуар та звукозаписи; досліджено мистецьку співпрацю бандуристки з композитором Ю. Олійником; вивчено громадську та культурно-просвітницьку діяльність бандуристки в контексті розвитку та популяризації української музичної культури в умовах іноетнічного середовища. Внаслідок проведеного дослідження, було створено цілісний творчий портрет заслуженої артистки України Ольги Герасименко-Олійник та виявлено її вагомий внесок у розвиток сучасного бандурного мистецтва України та діаспори.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що матеріали, основні положення та висновки магістерської роботи можуть бути використані у лекційних та практичних заняттях навчальних курсів середньої та вищої ланки спеціальної музичної освіти; у розробці навчальних програм, методичних розробок та рекомендацій з питань присвячених бандурному виконавству; при підготовці підручників, збірників та іншої навчально-методичної літератури для бандуристів.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки магістерської роботи викладено у виступах, котрі виголошувались на наукових семінарах з проблематики написання магістерських робіт кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки; щорічній звітній науковій конференції студентів факультету початкової освіти та мистецтва, яка відбулася 1 квітня 2025 р.; Всеукраїнських наукових читаннях здобувачів мистецької освіти, що відбулись 27 травня 2025 року; попередньому захисті магістерських робіт на засіданні кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки факультету початкової освіти та мистецтва ДДПУ ім. Івана Франка.

За темою магістерської роботи надруковано 1 статтю: «Ольга Герасименко-Олійник берегиня бандурного мистецтва в діаспорі» [6]

Структура магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, бібліографії (56 найменувань), додатків. Загальний обсяг роботи 56 сторінок.

I. Творча постать Ольги Герасименко-Олійник в контексті розвитку бандурного мистецтва (український період)

I.1. Життєвий та творчий шлях мисткині

Виконавство на бандурі як особливий та специфічний вид національного музичного мистецтва являє собою унікальне та оригінальне явище аналогів якого немає ні у вітчизняній, ні у світовій музичній культурі. Його традиції, що зародились кілька століть тому, (відомо, що витoki бандурного мистецтва сягають XVI – XVI століть), збереглися до сьогоднішніх днів та демонструють унікальність цього виду виконавства та глибоку його символічність для українського народу.

Варто сказати, що найбільших перетворень бандурне мистецтво зазнало впродовж XX століття, про що зокрема можна довідатись з праць В. Дутчак [23] та Б. Жеплинського [30]. Поряд зі збереженням його автентичної складової, відбулися ожіночнення виконавства, ґрунтовне дослідження цього процесу здійснила науковиця О. Бобечко [3], а також професіоналізація бандурного виконавства, певні етапи якого висвітлені у праці Л. Павленко [47].

Біля витоків професіоналізації, яку ще називають академізацією, знаходилася знакова для народу України мистецька постать Гната Мартиновича Хоткевича (1877–1938). Він був не лише бандуристом, а й письменником, музикознавцем, театральним діячем, істориком, педагогом, етнографом, художником та у всіх сферах, якими плідно займався, залишив свій вагомий слід.

Визначний український митець та педагог Г. Хоткевич, став засновником професійної освіти бандуристів, основоположником ансамблевого виду виконавства на бандурі. Ще 1909 року у видавництві Львівського Наукового товариства вийшла друком теоретична частина «Підручника гри на бандурі» [48] авторства знаного бандуриста. Саме це видання Г. Хоткевича стало першою професійною працею для бандури та спричинилося до написання в подальшому цілого ряду посібників гри на бандурі.

Відзначимо, що бандурну справу видатного Г. Хокевича в західному регіоні України в першій половині XX століття, а саме в 20-х роках,

продовжили бандуристи, котрі були вихідцями з Київщини. Серед них імена В. Ємця, М. Теліги, а також вже місцеві виконавці, серед яких К. Місевич, Ю. Сінгалевич, З. Штокалко, які сприяли розвитку бандури в регіоні.

1926 року Г. Хоткевич очолив першу в Україні кафедру народних інструментів, став викладачем класу бандури в Харківському музично-драматичному інституті та вперше розробив програму і методику навчання гри на бандурі [51, 110].

Постать Г. Хоткевича стала знаковою для бандурного виконавства, адже й сьогодні його внесок в розвиток бандурної справи важко переоцінити. «Український Леонардо да Вінчі – таким він уявляється сьогодні. Своєю творчістю і організаційно-творчою діяльністю він охопив усю Україну – від Слобожанщини до Карпат. Митець українського розстріляного Відродження, романтик у житті і провидець у творчості, він був потрібен своєму народові у найважчі для нього часи. Потрібен він і нам, його нащадкам, які вибудовують українську державу» [38, 2] – зауважив про митця Р. Коломієць.

Відзначимо, що започаткована Г. Хоткевичем академізація бандурного виконавства торкнулась практично усіх аспектів функціонування цього виду українського мистецтва. Так зокрема усний спосіб, що тривалий час переважав в навчанні, змінився на письмовий. Були написані підручники для навчання та відкриті класи гри на бандурі. Відбулася уніфікація інструменту, його суттєве вдосконалення. Визначальних змін зазнала репертуарна палітра виконавців. Відбулися процеси ожіночнення виконавства на бандурі, з'явився ансамблевий вид виконавства.

Згадані нами процеси торкнулися усіх без винятку регіонів України, лише з тим виключенням, що у всіх регіонах вони відбувалися в різний час і з певним інтервалом.

В контексті нашого дослідження варто зауважити, що у Львові процес так званого організованого навчання гри на бандурі у навчальних закладах міста розпочався у вересні 1950 року. Саме в цей час у державних закладах

міста, зокрема у музичній школі та музичному училищі, вперше були відкриті класи бандури, один з яких очолив М. Грисенко [31].

Варто згадати й перших студентів училища, якими стали сестри Марія та Марта Лончин та Василь Герасименко, майбутній непересічний культурний діяч, котрому долею «судилося очолити професійну бандурну освіту західного регіону і створити один з провідних методичних центрів України з потужною теоретично-виконавською базою та якісно новим, модифікованим інструментом, що отримав назву «Львів'янка» [5, 120].

Василь Герасименко (1927–2015) став не лише реформатором професійної освіти бандуристів, а й багатолітнім викладачем класу бандури у Львівській Національній музичній академії ім. М. Лисенка, професором, заслуженим діячем мистецтв України, конструктором-розробником нового типу бандури, яка дістала назву «Львів'янка» (його доньки – сестри Герасименко, були одними з тих, хто першими апробували у навчально-виконавській діяльності його нові конструкції бандур – П. М.), автором навчально-методичних матеріалів для бандури та розробником ефективної методики викладання гри на бандурі, в основі якої – правильна постановка апарату, особливості звуковидобування, тембральне звучання бандури тощо. Про плідну мистецьку діяльність професора можна довідатись з праць Л. Кияновської [35]; [37], Л. Ярославич [37] та О. Герасименко [14].

Найбільшим здобутком В. Герасименка по праву можна вважати його багаторічну ефективну та плідну роботу на педагогічній ниві, яка була надзвичайно результативною, адже серед вихованців класу В. Герасименка митці, які також зробили вагомий внесок у розвиток української музичної культури загалом та бандурного мистецтва зокрема. Народні та заслужені артисти України, лауреати Шевченківської премії, кандидати та доктори наук, лауреати Міжнародних та Всеукраїнських конкурсів, талановиті виконавці та педагоги, чий імена відомі не лише в Україні, а й в усьому світі, стали гордістю видатного бандуриста.

Безумовно в контексті дослідження варто найперше згадати його вихованок, котрі були ще й доньками видатного бандуриста, а саме Оксана Герасименко та Ольга Герасименко-Олійник, мистецькій постаті якої присвячене пропоноване дослідження. Також серед знакових випускників класу В. Герасименка непересічні музиканти – Даниїла та Ніна Байко, Галина Менкуш, Людмила Посікіра, Павло Авраменко, Раїса Кузьменко, Йосип Яницький, Марія Попілевич, Віолетта Дутчак, Романа Василевич, Світлана Мирвода, Тарас Лазуркевич, Олег Созанський, Дмиторо Губ'як та багато інших.

Тож з іменем В. Герасименка нерозривно пов'язане професійне бандурне мистецтво Західної України. Свого часу митець, чия постать відіграла «фундаментальну роль у формуванні Львівської бандурної школи, а також у професіоналізації ансамблевого виконавства у Західному регіоні України» [12, 79], відіграв важливу роль для становлення багатьох професійних музикантів, також він доклав максимум зусиль, щоб не лише його учні отримали якісну музичну освіту, а й рідні діти, зокрема й Ольга Герасименко-Олійник, про яку далі піде мова.

Народившись в сім'ї реформатора бандурної освіти, заслуженого діяча мистецтв України, професора Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка, творця численних перекладень та аранжувань для бандури, конструктора бандури «Львів'янка» В. Герасименка, Ольга разом із сестрою Оксаною, сьогодні заслуженою діячкою мистецтв України, доценткою Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка, відомою бандуристкою, фаховою композиторкою та званою музично-громадської діячкою, присвятила своє життя музичному мистецтву, зокрема бандурному виконавству.

Серед знаних сучасних виконавиць, які своєю щоденною працею формують освітнє та культурно-мистецьке бандурне середовище України та діаспори, постать Ольги Василівни Герасименко (Герасименко-Олійник) (1958), котра є заслуженою артисткою України, відомою українською бандуристкою та

музично-громадською діячкою, особливо вирізняється, адже її внесок у розвиток української музичної культури як в Україні, так і за кордоном є незаперечним.

Народилася Ольга Герасименко-Олійник 10 червня 1958 року у Львові. Оскільки про батька мисткині ми уже згадували, варто згадати й про матір – Тетяну Герасименко, котра також була музиканткою, зокрема мала фах диригентки та працювала бібліотекарем у Львівському музично-педагогічному училищі імені Ф. Колесси. Молодші сестри Ольги – Оксана Герасименко (1959), як уже зазначалося, – заслужена діячка мистецтв України, членкиня Національної спілки кобзарів та Національної спілки композиторів України, композиторка, доцентка Львівської національної музичної академії імені М. Лисенка, знана музично-громадська діячка; наймолодша сестра – Адріана – дизайнера, котра вже доволі тривалий час проживає у США.

Майбутня мисткиня навчалася у Львівській СШ № 34 ім. М. Шашкевича, де отримала освіту також і її сестра Оксана, котра свого часу згадувала, що «у перші роки навчання у СШ № 34 вчителем співів був у нас Роман Романович Кокотайло, знаний у минулому оперний співак, який мав дуже позитивний вплив на музичне виховання дітей» [25, 140].

Очевидним видається той факт, що високодуховне сімейне музичне середовище також мало неабиякий вплив на становлення Ольги, як музикантки. Початкову музичну освіту сестри Герасименко здобули у Львівській дитячій музичній школі № 1 у класі фортепіано викладача Г. А. Ситник.

Відмінну бандурну освіту вони отримали навчаючись в класі свого батька, спершу в домашніх умовах, потім у Львівському державному музичному училищі ім. С. Людкевича, а згодом і у Львівській державній консерваторії ім. М. Лисенка. Цікавими видаються спогади сестри Оксани про їх з Ольгою дитячі роки та музичне навчання цього періоду. Так зокрема бандуристка згадувала, що «Зростаючи у родині бандуриста, з раннього дитинства чули звуки бандури. Грав і співав батько, акомпанував нам з сестрою Олею, коли ми дуетом співали українські народні пісні. Бандура постійно

звучала у нашій оселі. Всі татові студенти, а, зокрема, випускники, приходили займатися на бандурі батька до нас додому. Особливо в роки, коли ще тільки налагоджувався випуск бандур на фабриці і не всі мали добрі інструменти. Тому звучання бандури сприймалось, як щось абсолютно невід'ємне в нашому житті» [25, 138].

Ще в час навчання Ольга Герасименко-Олійник розпочала активну концертно-виконавську діяльність. Від 1974 року вона особливо активно виступала в складі тріо бандуристок поряд із сестрою Оксаною Герасименко та Христиною Маковською (Залуцькою), котру від 1977 року замінила Ольга Войтович. Колектив активно гастролював не лише в Україні, а й за кордоном. Численні урочистості, тематичні концертні програми, фестивальні та конкурсні виступи принесли бандуристкам велику популярність та прихильність слухачів, а також перші нагороди, серед яких почесні грамоти, дипломи, відзнаки, а також звання лауреатів Всеукраїнського фестивалю «Молоді голоси», Республіканського огляду творчої молоді навчальних закладів Міністерства культури Української РСР та Всесоюзного відбіркового конкурсу до XI Всесвітнього фестивалю молоді та студентів (1978) [36, 137], що проходив на Кубі.

Потрібно відзначити, що високий професіоналізм та майстерність ансамблю сприяли його затребуваності та популярності. Бандуристки часто виступали з концертними програмами в Україні, гастролювали в Польщі, Німеччині, Іспанії, Японії, В'єтнамі та Філіппінах, пропагуючи українське музичне мистецтво та знайомлячи з бандурою представників близького та далекого зарубіжжя. Характерною рисою таких гастролей було виконання бандуристками пісень на мові тієї країни, куди вони приїжджали, що сприяло ще більшій взаємодії між ними та слухачами. До прикладу в гастрольному турі Японією 1980 року тріо відвідало Токіо, Хіросіму, Кіото, Осаку та інші міста, де серед інших вокальних творів бандуристки виконали кілька японських пісень.

Також у творчій біографії мисткині є роки, які вона, проживаючи ще в Україні, присвятила педагогічній діяльності. Після закінчення навчання у консерваторії, Ольга Герасименко-Олійник впродовж 1982–1988 років працювала викладачкою та концертмейстеркою Львівської консерваторії імені М. Лисенка (сьогодні Львівська національна музична академія імені М. Лисенка – П. М.), ставши продовжувачкою традицій В. Герасименка та утверджуючи його бандурну школу.

Як слушно зауважила докторка мистецтвознавства В. Дутчак: «Поняття формування бандурної школи пов'язується не лише з особистостями, але й складовими – площинами освітньої піраміди: музична школа, середній спеціальний заклад (музичне училище), вищий навчальний заклад (консерваторія). Саме взаємодія цих трьох площин забезпечує спадкоємність навчальних, педагогічних, методичних, репертуарних традицій, забезпечує функціонування потужної виконавської сфери» [27, 170]. Ця теза знайшла своє яскраве підтвердження на прикладі творчо-педагогічної діяльності Ольги Герасименко-Олійник.

Будучи педагогинею бандуристка багато уваги приділяла ансамблевому виконавству, адже сама пройшла шлях ансамблевої виконавиці і розуміла усі переваги творчого зростання в колективі. Серед іншого вона повністю поділяла думку своєї знаменитої сестри Оксани Герасименко, котра свого часу зауважила, що «жанр ансамблевого бандурного виконавства є надзвичайно перспективним не лише для популяризації нашого національного інструмента. Залучення дітей та молоді до ансамблевої гри на бандурах сприяє розвитку національної свідомості, збереженню духовності нашого народу. Тому так важливо розвивати цей жанр, працювати над удосконаленням професійної майстерності бандуристів, над розширенням репертуару, заохочуючи сучасних композиторів-професіоналів до написання творів для бандурних ансамблів» [13, 85]. Також підтвердженням цього є малі ансамблі, які завзято створювала Ольга з числа своїх студентів та до яких радо входила й сама.

Працюючи на педагогічній ниві, Ольга Герасименко-Олійник постійно прагнула ще більшої віртуозності у власній грі на бандурі. Її високий виконавський рівень дав змогу вступити до столичного вишу, відтак впродовж 1987–1988 років бандуристка навчалася в асистентурі-стажуванні на базі Київської державної консерваторії імені П. Чайковського (сьогодні Київська національна музична академія імені П. І. Чайковського – П. М.), в класі професора С. Баштана. Водночас вона вела концертну практику як солістка-інструменталістка та у складі малих ансамблів, продовжуючи виступати не лише в Україні, а й за кордоном (Європа, США, Африка).

Колективи, до складу яких входила бандуристка, творчо співпрацювали з львівськими композиторами, брали участь у конкурсах та фестивалях, на яких отримували відзнаки та нагороди, записували аудіо-альбоми, здобували прихильність шанувальників бандурного мистецтва [24, 145].

Отож, львівський період у житті Ольги Герасименко-Олійник, який з впевненістю можна назвати українським, став визначальним у формуванні її світогляду, становленні особистості, утвердженні як бандуристки. Цьому сприяло ще й те, що саме Львів в означений період (від другої половини ХХ століття) вважався найбільшим важливим культурно-педагогічним центром бандуристів. У Львові було закладено головні підвалини творчо-виконавської діяльності Ольги Герасименко-Олійник, тут вона сформувалася як виконавиця, педагогиня та громадська діячка, котра згодом продовжила свою різносторонню мистецьку діяльність в США.

I.2. Концертно-виконавська діяльність бандуристки О. Герасименко-Олійник

Концертна діяльність музиканта є надзвичайно важливою з точки зору формування та вдосконалення власної виконавської майстерності. В свою чергу, виконавська майстерність сприяє розвитку інтелектуальних здібностей, пізнавальних якостей та ціннісних орієнтирів, які в своїй сукупності формують найкращі риси виконавців-музикантів. Так зокрема теоретик народно-інструментального мистецтва професор М. Давидов, розглядаючи поняття виконавської майстерності, зауважував, що «виконавська майстерність це – вільне володіння інструментом і собою, що забезпечує інтонаційно-сміслову, інтерпретовану, одухотворену, емоційно яскраву, артистичну, співтворчу втілення музичного твору в реальному звучанні. Вона включає весь комплекс слухо-моторних і психологічних якостей, конкретних навичок та вмінь, прийомів і форм музично-ігрових рухів, постійно модифікуючих у процесі інтерпретації музичного твору...» [18, 38].

З огляду на зазначене, варто сказати, що концертно-виконавська діяльність є невід'ємною складовою професійної діяльності музиканта, яку б музичну сферу він не представляв. Чи це вокальне, чи інструментальне мистецтво, важливим залишається лише специфіка концертної діяльності, яка характеризує ступінь виконавської майстерності музиканта.

Народно-інструментальне мистецтво, зокрема виконавство на бандурі являє собою важливу складову частину музичної культури українського народу. Своєю активною концертно-виконавською діяльністю виконавці на національному інструменті повсякчас примножували здобутки своїх попередників, продовжували популяризувати глибоко національний інструмент як в Україні, так і далеко за її межами.

На сучасному етапі виконавство на бандурі презентують цілий ряд непересічних талановитих виконавців і виконавиць, які своєю плідною творчо-виконавською діяльністю щоразу підносять бандуру на новий виконавський рівень та підтверджують її винятковий статус у національній музичній культурі. Сучасні бандуристи перебувають у постійному пошуку нових та

ефективних методів навчання гри на бандурі, створюють новий дидактичний матеріал, повсякчас оновлюють та урізноманітнюють виконавський репертуар, плідно займаються концертно-виконавською, диригентською та музикознавчою діяльністю.

Ольга Герасименко-Олійник, постаті якої присвячене пропоноване дослідження, є однією з яскравих виконавиць-бандуристок, мистецька діяльність якої вирізняється наявністю плідної концертно-виконавської діяльності. Її творчо-виконавський доробок почав формуватися ще в студентські роки, а усвідомлення того, що «концертна діяльність це найважливіша частина творчої роботи музиканта-виконавця, котра є логічним завершенням всіх репетиційних і педагогічних процесів, а музикант-виконавець – це художник-інтерпретатор, який здатний творчо осмислити авторський текст і реалізувати його в продукті своєї діяльності» [40, 298], прийшло ще в молодому віці.

Ще будучи студенткою, вона розпочала концертну діяльність. Як уже зазначалося, 1974 року вона увійшла до складу тріо бандуристок поряд із сестрою Оксаною Герасименко та Христиною Маковською (Залуцькою), котру від 1977 року замінила Ольга Войтович. Колектив активно гастролював не лише в Україні, а й за кордоном.

Тріо бандуристок, що функціонувало під орудою В. Герасименка було високопрофесійним та багато концертувало, вирізнялося прекрасним вокально-інструментальним ансамблем, майстерним володінням інструментами та хорошим музичним смаком. 1976 року дівчата виїжджали з концертами у Польщу, а в 1977–1978 роках – брали участь у Днях України на ВДНГ (Виставка досягнень народного господарства – П. М.) в Москві.

Тогочасна концертно-виконавська діяльність О. Герасименко та її колег по тріо, на відміну від ансамблів подібного складу, вирізнялася наявністю в їхньому репертуарі різножанрових інструментальних композицій, а також різноманітних українських народних та авторських пісень. Потрібно сказати,

що музичне опрацювання великої частини народних пісень та інструментальних творів робили сестри Герасименко.

Важливим для тріо бандуристок став запис 1978 року музичної програми на Львівському телебаченні, вже згодом такі виступи і записи стали традиційними. Окрім згаданих виступів на Львівському телебаченні, в творчій біографії колективу є виступи в Москві на Центральному телебаченні. Бандуристки брали участь у популярних музичних програмах «Ширше коло», «Народна творчість» та інших.

Важливі події у житті колективу ставали знаковими й для кожної з виконавиць, зокрема й для Ольги. Так 1978 року у складі тріо бандуристок отримали звання Лауреаток Першої премії Всесоюзного огляду-конкурсу, присвяченого XI Всесвітньому фестивалю молоді та студентів. Впродовж 1978 – 1979 років вони виступали на Республіканському фестивалі «Молоді голоси», який відбувався в Київському Палаці «Україна». Наступного 1979 року, бандуристки у складі творчої делегації брали участь у Днях України у В'єтнамі, а 1980 року – у Японії. 1981 року їх мистецтво змогли почути грузинські спільноти, адже бандуристки брали участь у святкуваннях Днів Грузинської культури, які проходили в різних містах України.

1980-й рік став знаковим для колективу, адже вони здійснили фондові записи на Українському радіо. Відзначимо, що це не були перші записи, адже впродовж 1979–1982 років бандуристки записали три півгодинні програми на Львівському телебаченні під назвою «Дзвени, бандуро». Високий виконавський рівень колективу та численні шанувальники таланту бандуристок, сприяли появі багатьох позитивних відгуків в пресі.

Популярність та професійність колективу стала запорукою того, що вже відомі на той час композитори, а саме Володимир Івасюк, Ілля Бердник, Ігор Кушплер, Ісидор Вимер, Олександр Яковчук та багато інших, довіряли бандуристкам перше виконання своїх нових авторських творів. Завдяки цьому в репертуарі бандуристок з'явилися «Шумить пшениця як Дунай» В. Івасюка на слова С. Пушика, авторські пісні І. Бердника «Вечірня дівоча» та «Зелена

неділя», новостворена композиція І. Вимера «Цвіт калини», а також інструментальна композиція для тріо бандуристок «Рапсодія-дума» О. Яковчука [24, 145].

В силу життєвих обставин, а саме через від'їзд 1983 року в Республіку Кубу, Оксана Герасименко змушена була покинути колектив. Цього ж року до дівчат долучилася бандуристка Світлана Оліщук і вони й надалі продовжили виступати у складі тріо, концертуючи в цей період, окрім України, ще й в Іспанії та Німеччині.

1984 року бандуристка, уже в якості викладачки консерваторії, створює ще одне тріо бандуристок, куди, поряд зі студентками Ольгою Васильчук та Марією Вислоцькою, входить і сама. Наступного 1985 року, тріо бандуристок покинула Ольга Васильчук. Їй на зміну прийшла Любов Олендій. В оновленому складі тріо багато концертувало та навіть представляло Україну в далекій Африці.

Потрібно зауважити, що в студентських тріо бандуристок незмінною учасницею завжди залишалася Ольга Герасименко-Олійник, натомість дівчат-студентки змінювалися, проте виконавський рівень колективів завжди залишався дуже високим.

Також в означений період, а саме 1984 року, бандуристка очолювала студентську концертну групу, яка мала назву «Молоді голоси». До її складу входили обдаровані виконавці консерваторії, які багато концертували та пропагували високопрофесійне виконання народної музики.

1986 року Ольга Герасименко-Олійник разом з Ольгою Войтович-Стащишин та Любов'ю Олендій продовжили творчу співпрацю з львівськими композиторами. Так зокрема цього разу вони виконували музику написану саме для їхнього тріо бандуристок Юрієм Ланюком. Величезний репертуар у виконанні бандуристок, до якого також увійшли новостворені авторські пісні Ю. Ланюка «Мати наша» на слова Б. Олійника та «Де ти, пташино» на слова Р. Лубківського, цього року мали можливість почути на Філіппінах. Також

бандуристски записали нові музичні програми, котрі увійшли до програм Львівського телебачення.

Наступних 1987–1988 років, Ольга Герасименко-Олійник та Ольга Войтович-Стацишин вже в тріо з Христиною Маковською-Залуцькою, записали оновлену концертну програму, котру демонстрували в ефірі Львівського телебачення. Цього ж року виконавиці стали лауреатками Всеукраїнського конкурсу виконавців на народних інструментах, що проходив у місті Івано-Франківську. Бандуристски здобули почесну II премію в номінації, яка мала назву «однорідні ансамблі». Потрібно сказати, що 1991 року у цьому ж складі бандуристски вирушили в гастрольну поїздку до США де їм вдалося записати аудіо-касету та CD під назвою «Співають «Львів'янки». До неї увійшли обробки українських народних пісень, серед яких «Та ти гадаш, мій Андрійку», «Іванку, Іванку», а також авторські твори композиторів В. Івасюка («Калина приморожена»), Ю. Ланюка («Де ти, пташино»), О. Зуєва («Безсмертник») та інші пісні.

У 1987 – 1989 роках, під час навчання у Києві в класі С. Баштана, про що ми вже згадували в роботі, бандуристка не лише працювала асистенткою професора, а й активно концертувала у якості солістки-інструменталістки. В цей час, а саме у 1988 році, вона взяла участь у Всеукраїнському конкурсі виконавців на народних інструментах, що проходив у Івано-Франківську, де здобула почесне звання лауреатки у номінації «бандурист-інструменталіст». Під час конкурсних випробовувань бандуристка успішно репрезентувала власні переклади творів для бандури у супроводі фортепіано, які в оригіналі були написані для скрипки та гітари [24, 146].

У 1988 році, навчаючись у Києві в професора С. Баштана, бандуристка презентувала на іспиті, що проходив у формі концерту 6 червня 1988 року, сольну програму та виступила у складі тріо бандуристок зі Львова. Потрібно відзначити, що художній талант та наявні у неї яскраві здібності до малювання, моделювання та вишивання, сприяли тому, що вона своїми руками створювала сценічний одяг для тріо бандуристок [50, 18].

Вивчаючи в контексті дослідження концертно-виконавську діяльність бандуристки, варто проаналізувати її об'ємний виконавський репертуар. Потрібно сказати, що його наповнюють насамперед сольні твори – для бандури соло, а також оркестрові композиції – написані для бандури з оркестром або фортепіано.

Велика частина сольних композицій – це перекладені твори для бандури відомих композиторів. Серед них ряд творів Й. С. Баха, зокрема – Прелюдія (До мажор), Прелюдія-Фантазія (до мінор), Маленька прелюдія і фуга (До мажор), Маленька прелюдія і фуга (соль мінор); Д. Букстехуде – Органна прелюдія і фуга (ре мінор); Г. Ф. Генделя – Клавірна сюїта №7 (соль мінор), Пасакалія, Чакони (ре мінор та Соль мажор), Пастораль; Ф. Мендельсона – Пісні без слів (Соль мажор та Мі мажор); Д. Скарлатті – Соната № 35 (Соль мажор). Також є твір Невідомого автора, який має назву – Варіації на тему В. А. Моцарта, композиції українського класика М. Лисенка – Серенада, Елегія та Хвилина розпачу, а також твори М. Глінки та П. Чайковського.

В контексті дослідження варто зауважити, що в бандурному виконавстві жанр перекладу є одним із найбільш популярних та затребуваних. Він виступає одним з важливих елементів, що сприяють формуванню виконавського репертуару для інструменту. В умовах академізації бандури перекладені твори є вагомою складовою як концертного, так і педагогічного репертуарів. Вони допомагають урізноманітнити образність, жанрову палітру, виконавські ресурси, збагатити музичну мову в контексті музично-мистецьких процесів сучасності, залучити народний за своєю генезою інструмент до інтерпретації світової музичної спадщини» [44, 66] – слушно зауважила знана бандуристка, кандидатка мистецтвознавства О. Ніколенко. Однак центральне місце у виконавській творчості бандуристів, все ж посідає оригінальна композиторська творчість для бандури, яка представлена величезною жанровою палітрою, від найменших творів (мініатюри) до великих форм (концертні форми, рапсодії тощо). Оригінальні твори для бандури часто створюються у творчій співпраці між професійними авторами музики та виконавцями-бандуристами, завдяки

чому якнайкраще розкриваються виконавські можливості інструмента та виявляється професійний рівень бандуристів. Сучасна композиторська творчість для бандури, на думку науковиці І. Лісняк «засвідчує надзвичайну активність творчих пошуків, у яких органічно поєднуються перетворення традицій і активне експериментування в рідкісній типових тенденцій сучасної художньої творчості, виявляється інтенсивність розвитку композиторського й виконавського бандурного мистецтва» [41, 254].

Повертаючись до постаті Ольги Герасименко-Олійник, зауважимо, що серед оригінальних творів написаних для бандури в її доробку композиції О. Герасименко, а саме: Фантазія, Елегія, Варіації «Стоїть гора високая», а також Варіації «Цвіте терен»; С. Баштана – Концертні варіації на тему «Йшли корови із діброви», Концертні варіації на тему «Пливе човен», «Експромт», «Думка»; Г. Гембера – Варіації на тему народної пісні «Марена» (до мінор); М. Дремлюги – Соната №3, Сюїта №3, Прелюдія (Ля мажор), Адажіо; В. Зубицького – Концертний триптих; К. Мяскова – Концертний етюд, Елюд-картина, Прелюдія, Скерцо; А. Мухи – Варіації на тему «Взяв би я бандуру»; Ю. Олійника – Соната, Рондо «Українське Різдво», Елегія.

Не менш насиченим та цікавим у виконавському плані є перелік оркестрових творів, які мисткиня радо виконувала з оркестрами, чи в супроводі фортепіано. Серед них також є оригінальні та перекладені твори. Зокрема ряд концертів А. Вівальді (Концерт Соль мажор, Концерт ля мінор, Концерт Мі мажор «Весна» із циклу «Пори року»), Г. Ф. Генделя (Концерт Сі бемоль мажор), К. Дітгесдорфа (Концерт), які мисткиня виконувала з особливою віртуозністю. Особливе місце в її виконавському доробку посідають концерти українських авторів, а саме Д. Бортнянського (Концерт Ре мажор), М. Дремлюги (Концерт) та, безумовно, Ю. Олійника (Концерт №1 «Американський», Концерт №2 «Романтичний», Концерт №4 «Трипільський», Концерт №5 «Нове тисячоліття»).

Варто сказати, що згадані нами твори в репертуарі мисткині підтверджують тезу про те, що саме жанр концерту у виконавській творчості

бандуристів «свідчить про високу композиторську майстерність та виконавську віртуозність, а трактування бандури як солюючого інструмента у творах із оркестром знаменують його утвердження у сфері академічного інструментального виконавства» [49, 526]. Як жанр, концерти для бандури з'явилися в середині ХХ століття. Їх авторами були Д. Пшеничний, М. Сільванський, А. Маціяка, вже згодом, у 70-80 роках, концертні жанри для бандури були написані В. Тиликом, К. Мясковим та М. Дремлюгою, що підтверджувало популярність жанру та високу виконавську можливість тогочасних бандуристів, зокрема й Ольги Герасименко-Олійник.

Винятково-професійно у її виконанні звучали концертні жанри та інші твори композиторів-сучасників, зокрема М. Дремлюги (Поєма-рапсодія), А. Коломійця (Українська соната), К. Мяскова (Концертна фантазія «Ніч яка місячна» та Концертна фантазія «Вечір надворі»), М. Скорика (Листок до альбому) Ю. Олійника (Сюїта «Чотири подорожі в Україну») та інших авторів

Високопрофесійна виконавська діяльність Ольги Герасименко-Олійник знайшла своє відображення в численних аудіо записах, які бандуристка записала на компакт-диски та касети.

Про важливість звукозаписувальної практики слушно зауважила кандидатка мистецтвознавства О. Бобечко зауваживши, що «Чимала частина музикознавчих досліджень, які відображають вагомі творчі здобутки у вокальному, інструментальному чи хоровому виконавстві стала можливою завдяки численним звукозаписам, що свого часу були зафіксовані й збережені окремими виконавцями та колективами при допомозі звукозаписувальної техніки. На сучасному етапі розвитку музикознавчої думки ряд науковців вважають звукозаписи практично самостійною сферою джерелознавчої галузі» [4, 16].

Повертаючись до Ольги Герасименко-Олійник, зауважимо, що записувати твори у власному виконанні мисткиня розпочала з 1990 року. Так зокрема першою з'явилася аудіо-касета під назвою «Українська бандура в концерті», котру Ольга Герасименко-Олійник записала 1990 року в США. Її

наповнили інструментальні твори Й. С. Баха (Прелюдія та Куранта), М. Дремлюги (Лірична пісня та Прелюдія), Л. В. Бетховена (Елізі), О. Герасименко (Прелюдія), Ж. Оффенбаха (Баркарола), а також ряд українських народних та авторських пісень, а саме: «Родимий краю» В. Матюка, «На Чорнобиль журавлі летіли» О. Білаша, обробки «Зелений дубочку», «Ой зірву я з рожі квітку», «Така її доля» на слова Т. Шевченка та інші.

Наступного 1991 року також в США вийшла аудіо-касета під назвою «Три «О» (Оля, Оксана, Оля) зі Львова». Її було записано Ольгою Герасименко-Олійник, Оксаною Герасименко та Ольгою Войтович. На відміну від першої платівки, цю наповнили виключно вокально-інструментальні твори, серед яких «Калина приморожена» та «Шумить пшениця, як Дунай» В. Івасюка, «Над прозорою криницею» О. Білаша, «Гуси летіли» А. Пашкевича, «В калиновім лісі» в обробці С. Людкевича, «Наша Анничка» в обробці Є. Козака, «То не я калину ламала» в обробці І. Майчика та інші.

Аудіо-касета і CD «Співають Львів'янки» (Ольга Герасименко-Олійник, Ольга Войтович, Христина Залуцька), що вийшла цього ж року також у США, стала черговим дарунком шанувальникам тріо та бандурного виконавства. Українські народні та авторські пісні «Калина приморожена» В. Івасюка, «Де ти, пташино» Ю. Ланюка, «Безсмертник» О. Зуєва, «Та ти гадаш, мій Андрійку», «Іванку, Іванку» та інші вже вкотре були презентовані виконавицями на найвищому виконавському рівні.

Наступні записи зроблені бандуристкою вже сольо чи у співтворчості з іншими виконавцями-інструменталістами.

Так 1999 року Ольгою Герасименко-Олійник у США було записано CD, яке отримало назву «Три концерти Юрія Олійника для бандури та симфонічного оркестру». Концерт №1 «Американський», Концерт №2 «Романтичний», Концерт №4 «Трипільський» наповнили згадане видання.

Аудіо-касета та CD (США, 1999) «На Різдво Христове» була презентована Ольгою та Оксаною Герасименко у супроводі інструментального

ансамблю. Популярні та маловідомі колядки та щедрівки «На небі зірка», «Три славнії царі», «Дивная новина», «Чудесна зірка», «В Галицькій землі», «Возвеселімся» та інші, стали чудовим Різдвяним дарунком шанувальникам артисток.

1999 року знову у США була записана чергова платівка мисткині – CD під назвою «Українська бандура в концерті». Його наповнили виключно інструментальні композиції, а саме: «Концерт» К. Дітедорфа, «Концерт» Д. Бортнянського, «Варіації на тему В. Моцарта» Невідомого автора, «Елегія» О. Герасименко, «Токата» та сюїта «Чотири подорожі в Україну» Ю. Олійника, «Листок до альбому» М. Скорика.

Після нетривалої паузи, а саме 2006 року у США вийшла чергова CD платівка бандуристки, котра отримала назву «Львівські музики». Ольга Герасименко-Олійник презентувала її з колегами по цеху. На цій платівці вона презентувала бандуру, вокал та клавішні; Вадим Гелетюк – саксофон та клавіші; Юрій Кулій – вокал, бас-гітару та бандуру; Юрій Курганський – гітару, вокал та ритм-гітару. Виконавці виконали та записали популярні українські народні та авторські пісні «Рідна мати моя» П. Майбороди на слова А. Малишка, «Моя Україно» Ю. Рибчинського на слова Н. Петраша, «Мамина черешня» А. Горчинського на слова М. Луківа, «Зоряні побачення» Я. Борута на слова В. Крищенка, а також народні – «За нашим стодолом», «Ой там на горі» та інші [24, 151].

Тож виконавська та звукозаписувальна діяльність Ольги Герасименко-Олійник, зокрема й так званого «українського» періоду, демонструє нам високопрофесійну сольну виконавицю та ансамблісту, творчість якої великою мірою, пов'язана з участю у складі кількох тріо бандуристок, з якими вона активно концертувала, здобула численні нагороди та творчий досвід, що став міцним фундаментом подальшої концертної діяльності артистки-бандуристки.

II. Ольга Герасименко-Олійник – подвижниця бандурного виконавства в діаспорі

II.1. Мистецька співпраця бандуристки з композитором Ю. Олійником

Серед багатьох суттєвих змін, яких зазнало бандурне виконавство впродовж ХХ століття, вирізняється також його становлення та розвиток за межами України. Професійний рівень виконавців спричинився до того, що в царині музичної культури української діаспори бандурне мистецтво зайняло своє вагоме місце. За словами професорки В. Дутчак, бандурне виконавство зарубіжжя «синтезує виразні національні ознаки: вербальний (мовний), музично-інтонаційний (мелодичний, гармонічний, ладовий) та органологічний (інструментальний) компоненти. Протягом всіх етапів становлення і розвитку української культури поза межами батьківщини, бандурне мистецтво представлене на високому рівні, забезпечило пріоритетність своїх мистецьких досягнень у порівнянні з аналогічними процесами в Україні» [28, 175].

Завдяки невтомній праці багатьох талановитих та непересічних бандуристів та бандуристок, які свого часу з тих чи інших причин оселилися за кордоном, бандурне мистецтво українського зарубіжжя на сучасному етапі демонструє значні здобутки у творчо-виконавській, суспільно-громадській, педагогічній та видавничій сферах. Саме бандуристам та бандуристкам діаспори у своїй мистецькій діяльності якнайкраще вдалося поєднати давні кобзарські традиції з сучасними надбаннями в галузі бандурного виконавства. Завдяки їх старанням сьогодні бандурне мистецтво українського зарубіжжя представляє цілий пласт національної музичної культури, що створився за межами України. Також серед іншого «бандурне мистецтво зарубіжжя актуалізувало культурний діалог України та держав зарубіжжя, ... стало рівноцінним чинником формування багатогранної української музичної культури, невід'ємними складовими якої є духовні та матеріальні досягнення материкової та діаспорної України» [28, 180].

Бандуристка Ольга Герасименко-Олійник, якій присвячене пропоноване дослідження, стала однією з великої когорти бандуристів та бандуристок, що

переїхали за кордон на постійне місце проживання. Вже за межами батьківщини вона не покинула улюбленої справи, а продовжила утверджувати та розвивати бандурне виконавство, проте вже в нових умовах чужоземного середовища.

«Кобзарська родина Америки радіє, бо дістала висококваліфіковану бандуристку... Надіємось, що українська і американська публіка тепер матиме нагоду чути концерти Олі Герасименко-Олійник, яка на американській землі продовжуватиме популяризувати наш чудовий національний інструмент бандуру» [50, 18] – після переїзду мисткині до США сказав відомий пропагандист українського кобзарства і бандури, меценат, засновник Школи Кобзарського Мистецтва в Нью-Йорку, багатолітній редактор журналу «Бандура» Микола Чорний.

Тож подальше утвердження Ольги Герасименко-Олійник, як фахової виконавиці-бандуристки, відбувалося в США, куди вона переїхала у зв'язку з сімейними обставинами, а саме після одруження. Цей період в творчій долі мисткині позначений активною концертною та музично-громадською діяльністю. Він наповнений яскравими здобутками на бандурній ниві, які були гідно пошановані Україною, за що мисткині у 1999 році було присвоєно почесне звання заслуженої артистки України.

Цікавими були події, які передували переїзду бандуристки до США та знайомству з Ю. Олійником. У 1987 році відомий бандурист з Австралії, а саме Віктор Мішалов, мав зустріч з композитором та зумів зацікавити митця українською бандурою. Творча співпраця митців закінчилася створенням Ю. Олійником Концерту №1 «Американського» для бандури з оркестром, який став присвятою бандуристу. Згодом ноти зі США потрапили в Україну до Ольги Герасименко, котра на той час навчалася у Києві. Взявши Концерт №1 «Американський» до власного репертуару, вона змогла познайомилася з композитором та в процесі творчого спілкування навіть давала йому важливі поради, що стосувалися виконавської специфіки гри на бандурі, відтак композитор вніс певні правки у його нотну частину. У 1989 році талановита

бандуристка отримала запрошення та вирушила за океан, де вже особисто познайомилася з Ю. Олійником. А перед тим, у 1988 році вона вперше виступила з прем'єрою згаданого концерту у Луцьку та Львові, 1989 року презентувала твір у Київській консерваторії ім. П. Чайковського, де навчалася в асистентурі. Кожне виконання Концерту №1 «Американського» сприймалося надзвичайно тепло та отримувало позитивні відгуки музичних критиків та шанувальників бандурного виконавства [50, 18].

1989 року Ольга Герасименко-Олійник переїхала до США. Одружившись з відомим піаністом, педагогом та композитором Ю. Олійником вона оселилася в місті Сакраменто, що в Каліфорнії. Саме з цього часу розпочався новий період в житті та творчості мисткині, який цілком і повністю вона присвятила популяризації української музичної культури в умовах іноетнічного середовища.

Оскільки визначальну роль в житті та творчості Ольги Герасименко відіграв Юрій Олійник (1931–2021), тож варто побіжно згадати його мистецький шлях, у якому талановита бандуристка з України відіграла визначальну роль.

Широкий громадськості митець відомий у якості американського композитора, піаніста, музикознавця, педагога, музично-громадського діяча, котрий також був зарубіжним членом Національної спілки композиторів України та, щонайважливіше палким пропагандистом української музики за кордоном. Гри на фортепіано навчався у видатних українських піаністів – І. Крих та Р. Савицького, а також у американського піаніста Артура Лессера.

У 1944 році його родина, що вирізнялася яскраво-вираженими проукраїнськими поглядами, через переслідування тоталітарним радянським режимом змушена була покинути батьківщину. Спершу вони емігрували до Австрії, потім переїхали до Німеччини, а в 1950 роках до США, де оселились в Каліфорнії, а саме в місті Сакраменто.

Будучи обдарованим піаністом та маючи прекрасну музичну освіту, митець займався концертно-виконавською діяльністю; працював педагогом у

середніх та вищих навчальних закладах США; мав приватну музичну школу, де з успіхом викладав фортепіано. Також займався музикознавчою діяльністю та композицією. Окрім вже згаданих нами в роботі творів для бандури, які набули особливої популярності серед виконавців та зайняли своє особливе місце в навчальному та виконавському репертуарі бандуристів, в композиторському доробку митця чимало камерно-інструментальних та оркестрових творів, вокально-інструментальні композиції, а також цілий ряд різножанрових (концерти, сонати, фантазії, етюди та ін.) творів для фортепіано, зокрема й для наймолодших піаністів.

Особливо багато часу митець приділяв пропагуванню української культури та мистецтва. Очолював Товариство збереження української спадщини Північної Каліфорнії, був одним з організаторів Українського Академічного товариства Каліфорнії, був видавцем довідника, що розповідав про культурне життя України. Разом з Ольгою Герасименко-Олійник організовував лекції-концерти в навчальних закладах США, де американські учні і студенти мали можливість познайомитися з історією України та музичними надбаннями нашого народу. Саме завдяки Ю. Олійнику у 1988 році на північноамериканському континенті пролунала музика українського композитора Л. Ревуцького [33, 211].

Варто відзначити, що митець отримав від держави України ряд державних нагород серед яких Почесна грамота вручена «За особистий внесок у розвиток та популяризацію української культури за кордоном, збереження національного мистецтва, творчу ініціативу в організації та проведенні мистецьких заходів» (1999); орден «За заслуги» III ступеня (2008); Почесна Відзнака Міністерства закордонних справ України Третього ступеня вручена «За значний особистий внесок у збереження і розвиток українського музичного мистецтва, зміцнення українсько-американських відносин, утвердження позитивного іміджу України у світі та з нагоди 80-річчя від дня народження» [52].

Повертаючись до постаті Ольги Герасименко-Олійник, варто ще раз відзначити, що її чоловік, за словами О. Герасименко – знаної бандуристки та композиторки, «належав до тих талановитих людей, які складають еліту будь-якого суспільства. Як і більшість політичних емігрантів з України, він ніколи не забував про своє походження... Його активна виконавська, педагогічна, музично-громадська діяльність, а зокрема, композиторська творчість є яскравим підтвердженням вірного служіння своєму народові» [17].

Творчість Ю. Олійника є надзвичайно вагомою в контексті збагачення світової музичної культури та популяризації національного українського інструменту. Авторству митця належать оригінальні твори для бандури різних жанрів.

Варто сказати, що Ольга Герасименко-Олійник не лише була натхненницею та першою виконавицею багатьох творів композитора написаних для бандури, 1999 року вона першою зробила їх студійний запис та випустила компакт-диск під назвою «Три концерти Юрія Олійника для бандури та симфонічного оркестру».

Зазначимо, що саме завдяки знайомству з бандурною творчістю Ольги Герасименко-Олійник, а згодом і одруженню з нею, композитор Ю. Олійник наприкінці 1980-х років розпочав написання творів для українського національного інструмента. Відтак його ім'я посіло чільне місце серед когорти визнаних в діаспорі авторів музики для бандури. Серед них варто згадати такі визначні імена, як М. Теліга, Г. Китастий, С. Ластович-Чулівський, Л. Гайдамака, Оксана Герасименко, Ю. Олійник, Ольга Герасименко-Олійник, В. Мішалов, Ю. Китастий, Ю. Фединський, які, за словами професорки В. Дутчак, «забезпечили появу нових жанрових пріоритетів бандурного виконавства, перш за все, інструментальних, сприяли розвитку техніки гри на інструменті, розширення музичного мислення солістів і учасників колективів» [28, 178].

Завдяки захопленню Ю. Олійника бандурою, а також творчій співпраці з дружиною-бандуристкою, з'явився цілий ряд творів написаних для

національного музичного інструменту. «Це унікальний композитор, творець шести!!! концертів для бандури та симфонічного оркестру... Безперечно, великим стимулом для творчості Олійника стала його співпраця з дружиною, а моєю сестрою – заслуженою артисткою України Ольгою Герасименко-Олійник, яка стала першим видавцем і першою виконавицею більшості творів композитора» [39] – зазначила О. Герасименко.

Тож саме Ольга була першою виконавицею і популяризаторкою багатьох концертів Ю. Олійника написаних для бандури. Саме вона презентувала їх на концертних майданчиках США та України. Зокрема про американську прем'єру Концерту № 2 «Романтичного», написаного Ю. Олійником для бандури з оркестром 1993 року та присвяченого дружині-бандуристці Ользі Герасименко-Олійник, можемо прочитати в рецензії критика Вільяма Глакіна опублікованій в газеті «Sacramento Bee». «Оля Олійник, уроджена і вихована в Україні, є віртуозом з міжнародною репутацією. Вона грала на своїм інструменті з блискучою легкістю, виконуючи гліссанда і швидкі арпеджію правою рукою, рівночасно граючи мелодії лівою» [43, 44] – написав митець. Відтак у виконавському та навчальному доробку бандуристів з'явилися: Концерт № 1 «Американський» для бандури та симфонічного оркестру (1987) присвячений бандуристу В. Мішалову; Концерт № 2 «Романтичний» для бандури з оркестром (1993) присвячений дружині-бандуристці Ользі Герасименко-Олійник; Концерт № 3 «Екзотичний» для бандури та оркестром (дві редакції – 1994 та 1999) присвячений бандуристці Оксані Герасименко; Концерт № 4 «Трипільський» для бандури з оркестром (1996–1997); Концерт № 5 «Нове тисячоліття» для бандури, хору та оркестру (2008); Концерт № 6 «Антифонний» написаний для двох бандур і оркестру (2012); а також твори інших жанрів.

З усього вищесказаного потрібно відзначити, що, завдяки не в останню чергу дружині-бандуристці, композиції для бандури посідали особливе місце у творчості Ю. Олійника. Окрім перелічених нами, в його композиторському доробку – чотири концерти для бандури та симфонічного оркестру; Соната для

бандури соло (1988); «Українське Різдво» (рондо, 1990); Токката (1991); «Чотири подорожі до України» – сюїта для бандури та фортепіано (1995); «Балада про Чорнобильське село» на слова Гай-Головка (1991); п'єси для бандури соло: «Карпатський ескіз», «Галицький ескіз», «Щедрик»; а також численні обробки українських народних пісень та колядок для бандури.

Красномовними є назви ряду згаданих нами творів, які вказують на українськість композитора та його любов і відданість українській національній культурі. Підтвердження чому знаходимо у словах О. Герасименко, котра зауважила, що «національні особливості композиторського мислення яскраво проступають у музиці Юрія Олійника, в ній відчувається його глибоке українське коріння. Прагнення до самовираження саме через жанр концерту пояснюється глибоким відчуттям народного мелосу, яке Юрій Олійник успадкував від своїх перших вчителів, зокрема композитора і піаніста Романа Савицького-старшого. Очевидний тут і величезний вплив української музики, яку пропагував у своїй концертно-виконавській діяльності Ю. Олійник» [16, 188]. Саме почуття відданості та любові до рідної землі стало одним з об'єднавчих моментів, які серед іншого пов'язували подружжя. А бандуристка та композиторка О. Герасименко зауважила, що «присутність бандури з її національною аурою зумовила вибір певної стилістичної основи цих творів» [16, 189].

Розглядаючи творчу співпрацю подружжя потрібно сказати, що перебуваючи у США, Ольга Герасименко-Олійник виконувала не лише музику для бандури написану своїм чоловіком та однодумцем Ю. Олійником. У її концертних виступах часто звучали оригінальні композиції написані для бандури або спеціально перекладені для інструмента. Це зокрема переклади творів Г. Ф. Генделя, Й. С. Баха, А. Вівальді, а також оригінальні композиції М. Дремлюги, К. Мяскова, М. Скорика, С. Баштана та багатьох інших авторів. Зокрема у виконанні бандуристки особливою самотністю вирізнялися «Варіації на тему української народної пісні «Пливе човен» С. Баштана; «Прелюдія» та «Лірична пісня» на тему «Ой у полі три криниченьки»

М. Дремлюги; вокально-інструментальні композиції «Не забудь» Б. Янівського на слова Б. Стельмаха, «На Чорнобиль журавлі летіли» О. Білаша на слова Д. Павличка, «Плач Ярославни» Ф. Кучеренка на слова Т. Шевченка; Концерт № 1 «Американський» Ю. Олійника; «Фантазія» та «Елегія» О. Герасименко та інші твори, що у виконанні мисткині вирізнялися особливим професіоналізмом у всіх аспектах.

Також потрібно згадати знаменну в творчому житті артистки подію, а саме виконання у 1992 році Ольгою Герасимаенко-Олійник Концерту №1 «Американського» Ю. Олійника з американським симфонічним оркестром. Згодом, вже у супроводі камерного оркестру бандуристка виконала маловідомий на той час Концерт Ре-мажор Д. Бортнянського, котрий композитор свого часу написав для клавесину та струнного оркестру, а бандуристка зробила майстерне перекладення твору для бандури.

Згодом були прем'єри Концерту № 2 «Романтичного» у Львові (1995), Концерту № 4 «Трипільського (1998) у Сполучених Штатах Америки в супроводі симфонічного оркестру Одеської філармонії.

Знакова для Ольги Герасименко-Олійник подія відбулася у вересні 1999 року. Концерт бандуристки, що був присвячений 25-літтю артистичної діяльності відбувся у Львівській філармонії імені Станіслава Людкевича. Окрім шанувальників бандури, серед гостей були батько В. Герасименко та сестра Оксана, а також інші львівські митці. Вступне слова мала музикознавця Н. Самотос, після чого слухачі насолодилися музикою чотирьох концертів, створених для бандури з оркестром під орудою Ю. Луціва та С. Бурка. Так цього вечора прозвучали Концерт № 2 «Романтичний», Концерт № 4 «Трипільський» Ю. Олійника, а також Концерт Ре Мажор для чембало і струнного оркестру Д. Бортнянського. Особливим дарунком для гостей заходу було виконання сестрами Герасименко Концерту Ля-мажор для чембало і струнного квартету (Л. Сауляк, О. Лучак, Г. Козак та О. Пахолків) авторства Карла фон Діттерсдорфа в перекладі для бандури. Також в рамках концерту

відбулася прем'єра «Листка до альбому» написаного для бандури і струнного квартету М. Скориком.

Також в мистецькому доробку бандуристки є знакові нагороди – золота медаль та кришталева зірка за найкраще виконання творів на народному інструменті котрі вона отримала у 2002 році на Всесвітньому чемпіонаті виконавських мистецтв у Голівуді.

Варто сказати, що впродовж 2003–2004 років Ольга Герасименко-Олійник виступала у якості солістки симфонічного оркестру «West Hollywood» (Лос-Анджелес) та камерного оркестру American River College (Сакраменто). Очолювала молодіжний ансамбль бандуристів Каліфорнії.

В червні 2008 року, в ювілейний для Ольги Герасименко-Олійник рік, подружжя митців відвідало Україну, де в стінах Львівської обласної філармонії відбувся авторський вечір композитора, який був присвячений 50-річчю Ольги Герасименко-Олійник. Творчий захід став пам'ятною та знаковою подією в бандурному житті України. Окрім уже відомих творів для бандури написаних Ю. Олійником, у програмі заходу прозвучали прем'єри його нових концертів, а саме Концерту № 3 «Екзотичного» (для бандури та симфонічного оркестру) та Концерту № 5 «Нове тисячоліття» (для бандури, хору та оркестру), які викликали захоплення шанувальників бандурної музики та музичних критиків та були виконані бандуристкою разом з академічним камерним оркестром «Віртуози Львова» під орудою заслуженого діяча мистецтв України С. Бурка, лауреата Державної премії імені Т. Шевченка хоровою капелюю «Трембіта» під орудою заслуженого діяча мистецтв України М. Кулика та інших.

На жаль 13 вересня 2021 року композитор, чоловік, творчий друг і порадник Ю. Олійник відійшов у засвіти. Професорка В. Дутчак присвятила митцеві посмертну розвідку, яка присвячена висвітленню національних векторів його композиторської діяльності [29].

Сьогодні Ольга Герасименко-Олійник продовжує власну бандурну справу на американському континенті. Концертує, навчає дітей гри на бандурі, веде ансамбль бандуристів, займається громадською та просвітницькою

діяльностями. Залишаючись активною діячкою української громади в Сакраменто, мисткиня постійно підтримує Україну та українців на культурному фронті боротьби за українську незалежність та ідентичність [55].

Тож співпраця бандуристки Ольги Герасименко-Олійник та американського композитора українського походження Ю.Олійника дала свої вагомні творчі плоди, які збагатили українську музичну культуру загалом та бандурне мистецтво зокрема.

II.2. Громадська та культурно-просвітницька діяльність бандуристки в контексті розвитку та популяризації української музичної культури в умовах іноетнічного середовища

Перш ніж розпочати висвітлення громадської та культурно-просвітницької діяльності заслуженої артистки України, бандуристки Ольги Герасименко-Олійник, варто відзначити, що така її діяльність в еміграційних умовах насамперед спрямована на збереження та пропагування національних культурних надбань. Вона передбачає просвітницьку та творчу практику, що виражається в проведенні культурно-освітніх та мистецьких заходів, що спрямовані на розвиток мистецтва та освіти, збереження національних музичних традицій. Своє життя за кордоном бандуристка присвятила популяризації бандурного виконавства й до нині постійно та невтомно пропагує та поширює національний музичний інструмент за кордоном, зокрема в США. Популяризуючи та пропагуючи кращі бандурні виконавські традиції професійно займаючись виконавською діяльністю та іншими видами мистецької практики, Ольга Герасименко-Олійник багато часу приділяє громадській та культурно-просвітницькій діяльності.

В об'ємній музично-громадській та просвітницькій діяльності мисткині чітко проглядається національно-патріотична позиція. Очевидним видається розуміння Ольгою Герасименко-Олійник особливостей національних ментальних ознак, які є притаманними культурі українського народу та які, зокрема, вирізняють його серед інших народів. Також проглядається чітке розуміння бандуристкою потреби утверджувати та розвивати, стимулювати та виховувати підрастаюче покоління. Виховувати їх самодостатніми людьми, які могли б не лише відстоювати свої духовні, моральні, національні, громадянські, родинні й особисті цінності, але й активно утверджувати їх у стосунках з людьми інших національностей та народів.

Переїхавши 1989 року в США, бандуристка не лише стала дружиною та творчою музою Ю. Олійника, а й допомагала йому у всіх справах, зокрема й в керівництві громадською організацією, а саме Товариством збереження української спадщини Північної Каліфорнії, котре розпочало свою діяльність у

1983 році. Разом з чоловіком бандуристка очолила згадану організацію, продовжила концертувати у якості солістки-бандуристки та започаткувала читання лекцій у навчальних закладах США, що були присвячені пропагуванню української історії та культури. При Школі українознавства у 1994 році вона зуміла організувати дитячий ансамбль бандуристок, який провадив активну творчо-виконавську діяльність, що сприяла тому, що у 2000 році для колективу вдалося придбати дитячі бандури Львівської фабрики музичних інструментів «Трембіта», що дало змогу розпочати новий набір бандуристів на навчання [34, 169].

Від часу створення Ю. Олійником Товариства збереження української спадщини Північної Каліфорнії, його працівники активно займались пропагуванням української музики, а також малярства на американському континенті. Дружина Ю. Олійника Ольга, стала однією з активних членкинь організації. Також вона викладала українську мову в Школі Українознавства, котра була заснована на початку 1990-х років у Ранчо Кордова в Каліфорнії [56].

Мисткиня, навчала гри на фортепіано, адже мала фахову освіту піаністки, а від 1994 року зуміла організувати при Школі Українознавства невеликий ансамбль бандуристів. Тут варто нагадати, що бандурна виконавська традиція в Північній Каліфорнії бере свій початок у 1970–1980-х роках, коли у місті Сан-Франциско розпочали роботу курси гри на бандурі. Їх організацією та проведенням займалися бандуристи В. Китастий та Р. Ритачка. Що ж до Сакраменто, то в цьому містечку бандура з'явилася завдяки Ользі Герасименко-Олійник, котра у 1989 році приїхала до США, а у 1994 році започаткувала дитячий ансамбль бандуристок при Школі українознавства, який активно виступав на святах та інтернаціональних фестивалях [34, 169]. Це стало черговим свідченням неабиякого організаторського хисту бандуристки, зокрема в організації художніх колективів, учасники яких постійно відчували її усесторонню опіку та підтримку.

Як ми уже зазначали, ще проживаючи в Україні Ольга Герасименко-Олійник розпочала свою педагогічну діяльність у стінах Львівської консерваторії, однак напевно найбільше її талант як педагога, розкрився в еміграції, де вона багато часу приділяла і продовжує приділяти організації бандурних ансамблів та навчанню гри на бандурі, особливо дітей. Тож її досягнення на педагогічній ниві, особливо в США є особливо значущими.

З 1994 року бандуристка очолила капелу бандуристів, котра функціонувала при Школі Українознавства у місті, якому оселилася мисткиня, а саме місті Сакраменто. В творчому доробку колективу чимала кількість вокально-інструментальних та інструментальних композицій. Потрібно також сказати, що очолюваний бандуристкою колектив став активним учасником численних святкових заходів, які були присвячені українським святковим датам, а також різноманітних фестивалів, що організовувалися в Сакраменто та інших містах штату Каліфорнія. Часта участь бандуристок у таких мистецьких заходах надихнула Ольгу Герасименко-Олійник на організацію Фестивалю української класичної та народної музики, який почав свою історію з 2008 року та став традиційним і регулярним для міста Сакраменто. Потрібно сказати, що згаданий та очолюваний бандуристкою мистецький захід радо Товариство збереження української спадщини та Українська кредитна спілка, адже серед його найважливіших завдань – популяризація української музики та збереження національної культурної спадщини. Так зокрема світлої пам'яті Юрій Олійник 2015 року, після проведення 8-го Фестивалю української класичної та народної музики зауважив, що «музичні фестивалі мають велике значення, тому що звучать твори українських композиторів, які не часто й в Україні почуєш, а ще й до того у виконанні юних, тобто молодь вивчає свою спадщину та культурні традиції так далеко – на другому кінці світу від України. Хочеться побажати учасникам фестивалю, їхнім батькам та учителям надалі продовжувати гідні традиції нашого народу» [46, 10].

Потрібно сказати, що на згаданих фестивалях, у яких брали участь сольні виконавці на різноманітних музичних інструментах (фортепіано, народні,

струнні, духові інструменти) та ансамблі, звучала оригінальна музика та музичні опрацювання класичних та сучасних українських композиторів, зокрема М. Лисенка, Я. Степового, В. Косенка, М. Вербицького, М. Гайворонського, В. Сокальського, Й. Витвицького, А. Кос-Анатольського М. Скорика, О. Білаша, О. Герасименко, Ю. Олійника та багатьох інших. Кожного разу Фестиваль має окрему тематику, якій присвячений. Так зокрема 2020 року цей музичний захід був присвячений пам'яті видатного українського композитора М. Скорика. На ньому не лише було виконано ряд творів видатного композитора, а й розказано про його непересічні творчі здобутки.

Повертаючись до здобутків бандурного колективу під орудою мисткині, зауважимо, що він активно концертував та часто супроводжував заходи, які проводила бандуристка. Серед них особливою популярністю користувалися лекції під час яких Ольга Герасименко-Олійник разом з чоловіком розповідали про українську історію, культурну спадщину. Згадані заходи відбувалися та стали популярними у багатьох різного рівня навчальних закладах США.

Серед іншого з 2004 року бандуристка працює ведучою програми Українського громадського радіо Товариства збереження української спадщини Північної Каліфорнії.

Ще однією сферою діяльності Ольги Герасименко-Олійник в США стала видавнича діяльність. Відзначимо, що репертуарно-жанровий напрямок видань авторкою яких є мисткиня, направлений насамперед на утвердження та вдосконалення бандурного виконавства й української музики загалом та має на меті не лише допомогу виконавцям у підборі виконавського і педагогічного репертуару, а й подальше утвердження бандури як найкращого зразка українського національного мистецтва.

Тож серед іншого, Ольга Герасименко-Олійник велику частину часу приділяє розширенню навчального репертуару для бандуристів. Її авторству належать численні репертуарні збірники, де бандуристка виступає упорядницею, авторкою перекладів та аранжувань. Для мисткині очевидною є потреба створення навчального репертуару для бандуристів, відтак вона стала

упорядницею ряду навчально-методичних посібників, до яких увійшли композиції як для сольного, так і для ансамблевого виконання, що значно поповнили та збагатили навчально-педагогічний репертуар бандуристів. Серед них: «Співають «Львів'янки» – пісні та твори для тріо та ансамблів бандуристок (Сакраменто, 1993); «Диво-Струни» – пісні українських композиторів для ансамблів та тріо бандуристок (Сакраменто, 1997); Пісні українських композиторів для тріо та ансамблів бандуристок (Сакраменто, 2000); Пісні на свята (авторські твори для дитячих ансамблів бандуристів (Сакраменто, 2000); Українські релігійні пісні для дітей (Сакраменто, 2001) та інші [24, 152]

Часто у збірниках Ольги Герасименко-Олійник містяться фахові методичні рекомендації до кожного запропонованого твору, котрі допомагають засвоєнню цих композицій не лише у виконавській, а й у педагогічній практиці.

Докторка мистецтвознавства, професорка Г. Карась зауважила, що «Численні репертуарні збірники, що становлять вагому навчально-методичну базу для навчання юних і професійних виконавців-бандуристів у діаспорі, видала Ольга Герасименко-Олійник (аранжування й упорядкування)» [34, 179]. Варто нагадати, що серед музично-педагогічних праць з виконавства на бандурі, які стали в нагоді педагогам і виконавцям українського зарубіжжя були посібниками та підручниками авторства Михайла Теліги, Семена Ластовича-Чулівського, Зіновія Штокалка, Віктора Мішалова, Ольги Герасименко-Олійник та багатьох інших.

Авторству Ольги Герасименко-Олійник належить цілий ряд репертуарних збірників, які завжди є доречними для актуальними для бандуристів, адже заповнюють репертуарну прогалину. Збірки упорядковані мисткинею стали важливим навчальним та методичним підґрунтям для бандуристів різного рівня як в Україні так і за кордоном. З поміж них варто згадати випущені у 1993 році збірки «Пісні у супроводі бандури з репертуару Олі Герасименко» та «Твори з репертуару тріо бандуристок «Львів'янки»; випущену у 1997 році збірку «Співають Оля-Оксана-Оля»; у 2000 році – «Пісні українських композиторів

для тріо та ансамблів бандуристок». Особливо слід відзначити збірники для початківців під назвою «Збірник п'єс та народних мелодій для бандуристів початківців», що вийшли у трьох виданнях – перші два у 2000 році, а третє у 2008 році. Окрім збірок для бандури, в доробку мисткині є фортепіанні альбоми, які були видані у співавторстві з Ю. Олійником.

«З 1999 р. розпочалася ще одна сторінка діяльності Ольги Герасименко-Олійник – як головного редактора журналу «Бандура» [24, 148] – читаємо в розвідці В. Дутчак. Завдяки бандуристці дописи в згаданому журналі, як українських, так і діаспорних авторів (знавців бандурної справи та музикознавців), набули більш фахового та наукового спрямування. Також з'явилися нові рубрики, стали обов'язковими переклади матеріалів українською та англійською мовами, а також друк на сторінках видання нових творів написаних для бандури як професійними композиторами, так і виконавцями-бандуристами.

Варто сказати, що до Ольги Герасименко-Олійник посаду головного редактора журналу обіймав відомий в діаспорі, і не лише, подвижник бандурної справи, котрий започаткував Школу Кобзарського Мистецтва в Нью-Йорку Микола Чорний-Досінчук. Видання очолюване митцем було особливо популярним, тому після його відходу бандуристи продовжили бандурну справу його життя. Саме Ольга стала тією людиною, під чуйним керівництвом якої вийшли нові випуски «Бандури» від 1999 до 2003 року. З її ініціативи до редакційної колегії видання радо долучилися бандуристи та музикознавці, що були фахово обізнані в бандурній справі та проживали не лише в діаспорі, а й в Україні. Серед них зокрема М. Дяковський, Р. Гриньків, В. Дутчак, В. Єсипок, Б. Жеплинський, Л. Матіяшек, О. Береговий та О. Попович. 2000 року у зверенні до читачів вона слушно зауважила, що «Журнал «Бандура» це публікація для бандуристів навколо світу, і кожна школа, ансамбль та окремий виконавець запрошується присилати матеріали про свою діяльність і події. Ви можете поділитися Вашими новинами, поглядами на бандурне мистецтво завдяки журналу «Бандура». Завданням журналу є нести освіту про бандуру» [7, 1].

З метою оновити видання та надати йому нового дихання, редакторка-бандуристка ініціювала цілий ряд оновлень. Варто згадати про запроваджені мисткинею анкети для вже діючих та нових читачів. Заповнення їх давало змогу читачам висловлювати свої погляди на проблемні питання бандурного виконавства та пропонувати їх рішення.

Також відчувався професійний підхід і у наповненні журналу матеріалами. Серед іншого були запроваджені сталі рубрики, які розмежовували матеріали та сприяли їх групуванню за наступними напрямками, зокрема «З історії», «Бандура в діаспорі», «Бандура в Україні», «Постаті», «Рецензії», «Для дискусії», «Нові записи бандурної музики», «Ноти для бандури», «Новини, оголошення» тощо. Дуже цікавою була рубрика в якій друкувалися відгуки та рецензії на концертні виступи бандуристів. Особливого висвітлення було надано фестивальному руху виконавців на бандурі, а також ряд статей було присвячено висвітленню здобутків непересічних бандуристів у ювілейні для них роки і події. Зокрема з нагоди ювілейних дат на сторінках видання було вшановано та описано творчі здобутки непересічних бандуристів, серед яких Василь Герасименко (Львів), Галина Менкуш (Ктиїв), Людмила Посікіра (Львів), Олексій Нирко (Ялта), Анатолій Грицай (Рівне), Микола Сарма-Соколовський (Дніпропетровщина), вже згаданий нами американський композитор українського походження Юрій Олійник (США) та багато інших.

Характерною рисою журналу «Бандура» під редакторським керівництвом Ольги Герасименко-Олійник стало те, що матеріали в номерах стали двомовними, а саме публікувалися українською та англійською мовами, що сприяло розширенню читачької аудиторії видання та можливості знайомства з бандурним мистецтвом усіх зацікавлених іноземців.

Редакційна колегія журналу на чолі з Ольгою Герасименко-Олійник займалися не лише видавничими справами. Так впродовж 1999 – 2001 років спільно з канадською фундацією «Бандура» та очолюваним Ю. Олійником Товариством збереження української спадщини Північної Каліфорнії, вони зуміли провести два міжнародні конкурсні змагання, а саме у 1999 та 2001

роках відповідно, на кращий композиторський твір для бандури. Змагалися як професійні композитори так і виконавці-бандуристи. Завдяки цим змаганням репертуар навчальний та концертний бандуристів поповнився новими творами, а саме концертними п'єсами, варіаціями та дитячими творами. Варто сказати, що композиції-переможці були опубліковані на сторінках журналу «Бандура» [24, 150].

Попри велику популярність та затребуваність журналу «Бандура» серед бандуристів та шанувальників національного мистецтва, сьогодні видання нажаль припинило свою діяльність.

Як ми уже зазначали, зі сфер мистецької діяльності Ольги Герасименко-Олійник стала організація та проведення конкурсних змагань та різного роду фестивалів, зокрема й виключно бандурних, що сприяли популяризації бандури та її поширенню на американському континенті. Так зокрема 2000 року ініціативна бандуристка, при підтримці вже згадуваної нами канадської фундації «Бандура», долучилася до проведення в Торонто міжнародного фестивалю бандурної музики, що отримав назву «Бандура-2000». В його рамках учасники мали змогу відвідати не лише конкурсні випробовування, а й тематичні семінари наукового та практичного спрямування. «Цей фестиваль має велике історичне значення, адже протягом трьох днів було заторкнuto багато проблем, які постали перед бандуристами сьогодення, показано, до чого крокує бандура та її виконавці, вималювались напрямки майбутньої праці» [8, 34] – читаємо слова Ольги Герасименко-Олійник присвячені фестивалю. Варто відзначити, що в рамках фестивалю свої доповіді озвучили не лише представники діаспори – О. Береговий, Н. Тарнавська, А. Куцевич, В. Мішалов, В. Герасименко та інші, а й гості з України – О. Герасименко, Р. Гриньків, Т. Лазуркевич та інші. Зокрема учасники мали можливість почути доповідь Ольги-Герасименко Олійник про «Навчання дітей гри на бандурі в Україні та діаспорі»; Оксани Герасименко – «Композитори для бандури»; доповідь В. Герасименко, що розповідав про власні конструкції бандур; В. Мішалова – про здобутки бандури в діаспорі, тощо. На фестивалі звучала сольна та

ансамблева бандурна музика у виконанні бандуристок – О. Родак (Торонто-Київ), О. Шевчук-Зелінської (Львів-Торонто), А. Куцевич (Львів-Нью-Йорк), О. Герасименко (Львів), Л. Дедюх (Київ), Ольги Герасименко-Олійник (Львів-Сакраменто), Н. Тарнавської (Клівленд), В. Мішалова (Австралія) та багатьох інших виконавців. Велика кількість на фестивалі бандуристів, зокрема зі Львова, що свого часу закінчили клас бандури Львівської консерваторії, дала можливість створити в його рамках імпровізований ансамбль бандуристів під назвою «Львівська консерваторія в еміграції», який наповнили бандуристи-випускники згаданого вишу.

Сьогодні Ольга Герасименко-Олійник продовжує свою активну працю на бандурній ниві США. Через те, що вона активно послуговується мережею ФБ, її мистецька діяльність стає публічною та заслуговує великої поваги [55].

Тож різностороння громадська та культурно-просвітницька діяльності Ольги Герасименко-Олійник, як представниці знаної української родини Герасименків, не лише відображає творчу спадкоємність родини, а й відображає творче життя, що нерозривно пов'язане з бандурою та спрямоване на популяризацію та пропагування української національної культури в світовому масштабі.

Висновки

У процесі написання магістерської роботи ми прийшли до наступних висновків:

1. Бандурне мистецтво, що справедливо вважається одним з духовних символів українського народу стало унікальним явищем не лише національної, а й світової музичної культури. Окрім широкого розповсюдження бандурної виконавської традиції на території України, впродовж ХХ століття мистецтво гри на національному музичному інструменті отримало свій розвиток та розповсюдження й в близькому та далекому зарубіжжі. Завдяки непересічним виконавцям-бандуристам та шанувальникам бандури, які в силу особистих чи суспільно-політичних обставин були змушені емігрувати за кордон, в різних куточках світу вдалося сформувати бандурні осередки. Однією зі знакових постатей для становлення та розвитку бандурного виконавства у США, зокрема в місті Сакраменто – столиці штату Каліфорнія, стала заслужена артистка України, бандуристка та громадська діячка Ольга Герасименко-Олійник.

Представниця львівської бандурної школи, яка має глибокі корені професійного бандурного виконавства, донька заслуженого діяча мистецтв України, відомого педагога-бандуриста, реформатора професійної освіти бандуристів, конструктора бандур, зробила вагомий внесок у розвиток мистецтва бандури як в Україні, так і за кордоном, адже її життєвий та творчий шлях умовно розділений на два етапи – український та еміграційний.

2. Навчаючись у знаних педагогів-бандуристів, а саме В. Герасименка, а згодом й у С. Баштана, Ольга Герасименко-Олійник отримала в Україні відмінну професійну освіту, котра стала запорукою її успішної концертно-виконавської діяльності, котру вона розпочала ще будучи студенткою.

Характерною рисою виконавства означеного періоду стала її участь у тріо бандуристок під орудою В. Герасименка, де, окрім сестри Оксани, мисткиня залишалася незмінною учасницею. Високий професіоналізм, численні гастрольні поїздки, різножанровий та різнохарактерний репертуар, перемоги у різного рівня фестивалях та конкурсах, виступи на радіо і телебаченні,

здійснення фондових записів – все це сприяло прихильності слухачів, популярності та затребуваності ансамблів за участі бандуристки.

Серед іншого так званий український період в житті мисткині позначений й початком педагогічної діяльності, де вона виступила продовжувачкою справи свого батька, приділяла велику увагу навчанню та пропагуванню ансамблевого виконавства. Однак саме плідна концертно-виконавська діяльність стала основою її творчості в до еміграційний період та зробила її зною серед виконавиців-бандуристів. Їй підкорилися як ансамблевий, так і сольний вид бандурного виконавства. Свідченням цього стала творча співпраця зі знайомими львівськими композиторами Володимиром Івасюком, Іллею Бердником, Ігорем Кушплером, Ісидором Вимером, Олександром Яковчуком, Юрієм Ланюком; записи цілого ряду аудіо-касет та CD (сольно і у співтворчості з іншими виконавцями-інструменталістами); об'ємний виконавський (ансамблевий та сольний) репертуар, який наповнили як оригінальні, так і майстерно перекладені для бандури, зокрема й Ольгою Герасименко-Олійник, композиції.

Особливістю концертно-виконавської діяльності Ольги Герасименко-Олійник можна вважати те, що в так званий перший – український творчий період, вона виступала більше як бандуристка-ансамблістка, натомість у подальший еміграційний період переважала сольна виконавська діяльність, яка позначена справжньою майстерністю та віртуозністю, що проявилось зокрема й майстерному володінні безліччю тембрових відтінків бандурного звучання. Варто сказати, що виконання оркестрових творів, які мисткиня радо виконувала з оркестрами, чи в супроводі фортепіано стало ще однією характерною рисою її концертно-виконавської діяльності. Саме віртуозне виконання Ольгою Герасименко-Олійник жанру концерту засвідчило її високу виконавську майстерність та сприяло утвердженню бандури у сфері академічного інструментального виконавства.

Відтак, творчо-виконавська та звукозаписувальна діяльність Ольги Герасименко-Олійник у згаданий нами український період, не лише представила фахову виконавицю-бандуристку – солістку та учасницю

ансамблів, а й засвідчила подальший мистецький успіх української мисткині, проте вже далеко за межами батьківщини.

3. Одруження з американським композитором українського походження Ю. Олійником та переїзд бандуристки до США в місто Сакраменто, що в штаті Каліфорнія, відкрили у її житті новий життєвий та творчий етапи, що сприяли розвитку бандурного мистецтва в означеному регіоні. Творчо-виконавська, суспільно-громадська, педагогічна та видавнича сфери, стали тими галузями бандурного виконавства, в яких мисткиня зуміла зробити значний внесок.

Не можна не згадати про педагогічну діяльність бандуристки за океаном, адже вона багато часу приділяла й сьогодні продовжує приділяти організації бандурних ансамблів та навчанню юних бандуристів гри на інструменті, а також допомагає охочим опанувати українську мову та вивчати українську історію та культуру. Можна з упевненістю сказати, що продовжуючи педагогічні традиції батька В. Герасименка, Ольга Герасименко-Олійник зробила вагомий внесок у розвиток сучасної професійної бандурної освіти в Україні, а особливо за кордоном, зокрема в США.

Проте найбільш знаковими стали її успіхи у концертній та музично-громадській діяльності, які репрезентували бандурне мистецтво на найвищому фаховому рівні, що виявився насамперед в досконалому володінні інструментом. Відігравши значну роль у особистому та мистецькому житті свого чоловіка, Ольга Герасименко-Олійник спричинилася до написанням ним цілого ряду різножанрових творів для бандури. Бандуристка стала не лише натхненницею, а й виконавицею, зокрема на різних сценах США та України, його бандурних композицій, серед яких визначальне місце зайняли концерти для бандури в супроводі оркестру. Також вона видавала твори написані композитором для національного інструмента. Цілий комплекс перелічених нами видів діяльності неабияк сприяв популяризації української національної музичної культури в умовах американського середовища, за що мисткиня була удостоєна гідної відзнаки на батьківщині. 1999 році бандуристці, що вже

тривалий час проживала в США, було присвоєно почесне звання заслуженої артистки України.

4. Успішною та плідною стала діяльність бандуристки в громадській та культурно-просвітницькій сферах, особливо в напрямку збереження та пропагування українських національних культурних надбань.

Організаторські здібності мисткині проявилися не лише в створенні колективів, зокрема й ансамблів бандуристів, а й організації фестивалів та конкурсів. Тут варто згадати, зокрема міжнародний фестиваль бандурної музики, що отримав назву «Бандура-2000», що проходив в Торонто, а також «Фестиваль української класичної та народної музики», який став традиційним для Сакраменто від 2008 року аж до сьогодні.

Не менш плідною стала видавнича діяльність Ольги Герасименко-Олійник, яка насамперед полягала в розширенні навчального-методичного та концертного репертуару бандуристів. Цілий ряд підручників, до створення яких була причетна бандуристка, стали вагомим підґрунтям в опануванні бандури юними представниками діаспори.

Незаперечним видається також внесок Ольги Герасименко-Олійник у якості головної редакторки журналу «Бандура». Її діяльність в цьому напрямку сприяла якісному оновленню видання та прагненні надати йому більшої популярності.

Підсумовуючи, варто сказати, що на тлі плідної мистецької діяльності багатьох непересічних творчих особистостей, які на сучасному етапі творять та представляють бандурне мистецтво зарубіжжя, зокрема в США, особливо вирізняється постать О. Герасименко-Олійник, котра примножила здобутки бандуристів, що мешкають на американському континенті та сприяла підняттю виконавства в означеному регіоні на високий професійний рівень. Демонструючи значні здобутки у виконавській, педагогічній, громадській та просвітницькій сферах бандурного мистецтва, мисткиня стала берегинею бандурної спільноти Америки. Сьогодні вона продовжує займатися бандурною справою, котра стала сенсом усього її життя.

Список використаних джерел

1. Бандуристка Оксана Герасименко буде виконувати Концерт № 3 Юрія Олійника в Сакраменто. *Український кварталник ТЗУС Північної Каліфорнії*, 2003. С. 7.
2. Бобечко О. Кобзарське мистецтво і Тарас Шевченко. *У вінок шани корифеям. Шевченко і музика: матеріали наукових читань, присвячених 191-й річниці від дня народження Тараса Шевченка*. Дрогобич: Коло, 2005. С. 150–158.
3. Бобечко О. Ю. Бандурне мистецтво ХХ століття в контексті процесів фемінізації: дис. ... канд. мистецтвознавства. 17.00.03. Івано-Франківськ, 2014. 240 с.
4. Бобечко О. Звукозаписи Галини Менкуш як вагомий чинник збереження виконавського мистецтва бандуристів. *Українська музика: науковий часопис*, 2024, №2 (49). С. 14–24.
5. Ваврик О. Кобзарські школи в Україні. Тернопіль : Збруч, 2006. 221 с.
6. Вайда М. Ольга Герасименко-Олійник берегиня бандурного мистецтва в діаспорі. *Інновації у музичній освіті та мистецтві: матеріали XII Всеукраїнських наукових читань здобувачів мистецької освіти, Рівне 27 травня 2025 р. / упор. Прокопович Т. Ю.* Рівне : Відок, 2025. С. 8–11.
7. Герасименко-Олійник О. Звернення до читачів. *Бандура*. 2000. № 71–72. С. 1–2.
8. Герасименко-Олійник О. Фестиваль Бандура-2000 в Торонто. *Бандура*. 2000. № 71–72. С. 27–34.
9. Герасименко О. Концертні варіації: для бандури і фортепіано [Ноти]. Львів: ТеРус, 2005. С. 3–5.
10. Герасименко О. Народи мені, дівчино, сина: Пісні на слова українських поетів [Ноти]. Львів: Те Рус, 2005. 20 с.
11. Герасименко О. Передмова. *Герасименко О. Камерна сюїта: для бандури і фортепіано*. Львів: ТеРус, 2006. С. 3–4.
12. Герасименко О. Становлення та розвиток професійного ансамблевого бандурного виконавства на Львівщині. *Академічне народно-*

інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини : збірник матеріалів наук.-практ. конф. Дрогобич: Коло, 2005. С. 250–260.

13. Герасименко О. Становлення та розвиток професійного ансамблевого бандурного виконавства на Львівщині. *Музикознавчі студії. Наукові збірки Львівської державної музичної академії імені Миколи Лисенка: Збірка статей. Вип. 11.* Редактори-упорядники: А. Душний, С. Карась, Б. Пиц. Вінниця: Нова книга, 2006. С. 77–86.

14. Герасименко О. Феномен Василя Герасименка у бандурному мистецтві сучасності. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка.* Тернопіль; Київ, 2006. Вип. 1 (16). С. 69–75.

15. Герасименко О. Фольклорні джерела музичної мови бандурних концертів Юрія Олійника. *Народознавчі зошити.* Львів: Інститут народознавства НАНУ. 2004. Зошит 1–2 (55–56), січень-квітень. С. 83–93.

16. Герасименко О. Концерти для бандури та симфонічного оркестру Юрія Олійника в контексті сучасного бандурного мистецтва. *Кобзарство в контексті становлення української професійної музичної культури: Зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф., Київ, 14 жовтня, 2005 р. К., 2005.* С. 186–192.

17. Герасименко О. Помер Юрій Олійник. Посмертна згадка. URL: <https://svoboda-news.com/svwp/помер-юрій-олійник/> (дата звернення: 28.09.25)

18. Давидов М. А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста (акордеоніста) : підручник. К. : Музична Україна, 2004. 290 с.

19. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах: (Українська академічна школа): підручник. К.: НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. 420 с.

20. Дутчак В. Бандурна творчість Юрія Олійника. *Бандура.* 2001. №76. С.17–20.

21. Дутчак В. Спадкоємність виконавських традицій у бандурному мистецтві діаспори. *Виконавське музикознавство. Науковий вісник НМАУ імені П. Чайковського*. Вип. 37. Кн. 11. К 2005. С. 119–129.

22. Дутчак В. Герасименко-Олійник Ольга. Енциклопедія сучасної України. К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. Т. 5. С. 538.

23. Дутчак В. Г. Трансформація ансамблевого виконавства бандуристів України та діаспори. *Проблеми сучасної педагогічної освіти : зб. статей. Сер.: Педагогіка і психологія*. Ялта: РВВ КГУ, 2009. Вип. 23. Ч. 2. С. 118–130

24. Дутчак В. Творча діяльність Ольги Герасименко-Олійник у контексті бандурного мистецтва України та діаспори. *Вісник Прикарпатського університету серії «Мистецтвознавство»*. № 14. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ «Плай», 2008. С. 143–152.

25. Дутчак В. Творчий портрет Оксани Герасименко: бандурне мистецтво на перехресті культур та епох (ювілейні узагальнення). *Вісник Прикарпатського університету серії «Мистецтвознавство»*. № 15–16. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ «Плай», 2009. С. 136–147.

26. Дутчак В. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя: монографія. Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. 488 с.+ 72 іл.

27. Дутчак В. Клас бандури у Львівській музичній академії імені М. Лисенка (до 60-літнього ювілею). *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*. 2014. Вип. 29-29. Ч. I. С. 168 – 173.

28. Дутчак В. Бандурне мистецтво в системі музичної культури української діаспори ХХ – початку ХХІ ст. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Історичні науки*. Випуск 23. 2015. С. 175–180.

29. Дутчак В. Г. Національні вектори композиторської творчості Юрія Олійника. In *memoіam. Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях: Матеріали П'ятої міжнародної науково-практичної*

конференції. *Національна музична академія України імені П. І. Чайковського*. Київ, 4–6 листопада 2021 року. Київ 2021. С. 84 – 89.

30. Жеплинський Б. М. Коротка історія кобзарства в Україні. Львів: Край. 2000. 196 с.

31. Жеплинський Б., Гавалюк Р. Микола Грисенко – засновник професійної академічної бандурної педагогіки у львівських навчальних закладах. *Вісник львівського університету. Серія мистецтвознавство*. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2009. С. 229–235.

32. Жеплинський Б. М., Ковальчук Д. Б. Українські кобзарі, бандуристи, лірники: енциклопедичний довідник. Львів : Галицька видавнича спілка, 2011. 316 с. ; 1154 іл.

33. Карась Г. В. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття : монографія. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. 1164 с.

34. Карась Г. Типологія освітніх бандурних інституцій української діаспори. *Zinovii Shtokalko: from kobzar traditions to bandura modern style*. Baltija Publishing. 2021. С. 165–183.

35. Кияновська Л. Львівська бандурна школа другої половини ХХ ст. (Василь Герасименко та його учні). *Karpacki Collage Artystyczny (Biuletyn)*. Przemysl, 2005. С. 63–72.

36. Кияновська Л. Герасименко О. Василь Герасименко – майстер бандури / *Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник*. Київ: НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. С. 275–279.

37. Кияновська Л. Лицар бандури: до 80-річчя Василя Герасименка. Львів: ТеРус, 2007. 60 с.

38. Коломієць Р. Гнат Хоткевич. Харків : СИЦІЯ, 2019. 119 с.

39. Кришталева О. Оксана Герасименко – Душа бандури URL: <https://koral.info/ukrainci-svitovoi-slavi/oksana-gerasimenko-dusha-banduri.html> (Дата доступу : 22.09.2025)

40. Лабінцева Л. П. Концертна діяльність як показник виконавської майстерності музикантів. *Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики XXI століття: матер. Міжнарод. наук.-практ. конф., 16-17 жовт. 2014 р.* К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. С. 297–303.

41. Лісняк І. М. Композиторська творчість для бандури межі ХХ–ХХІ ст.: стильовий аспект. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.* 2014. № 2. С. 251–255. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkm_2014_2_52 (Дата доступу : 27.09.2025)

42. Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка. Кафедра народних інструментів. URL: <http://conservatory.lviv.ua/kafedry/kafedra-narodnyh-instrumentiv/> (Дата доступу : 18.11.2024)

43. Наклович О. Оля Герасименко-Олійник захоплює американських критиків і публіку грою на бандурі. *Бандура.* 1996. №57–58. С. 44–45. URL: <https://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/27273/file.pdf> (Дата доступу: 12.02.2025)

44. Ніколенко О. Переклади Творів М. Лисенка у педагогічному репертуарі класів бандури Львівської Національної Музичної Академії. *Молодь і ринок.* Дрогобич, 2012. Вип. 12 . С. 66–70.

45. Обух Л. Типологія освітніх інституцій кобзарського мистецтва українського зарубіжжя : за матеріалами журналу «Бандура». *Музикознавчі студії : наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка.* Вип. 21 / [ред.-упоряд.: О. Катрич, А. Душний, Б. Пиц]. Дрогобич: Посвіт, 2009. С. 49–57.

46. Олійник Ю. 8-й фестиваль української класичної та народної музики. *Вісник Т.З.У.С.* 2015. № 82. С. 10–11. URL: Режим доступу: <https://ukrainian-club.org/images/pdfs-bulletins/2015-Spring-Summer-Bulletin-No-82.pdf> (дата звернення: 13.10.25)

47. Павленко Л. О. Розвиток професійної освіти як необхідна передумова становлення бандурного виконавства. *Мистецтвознавчі записки: Зб. наук. праць.* Вип. 30. К.: Міленіум, 2016. С. 114–124.

48. Хоткевич Г. Підручник гри на бандурі: І-ша частина. Львів: НТШ, 1909. 20 с.
49. Чабаненко Н. А. Бандурний репертуар як чинник розвитку концертного виконавства. *Мистецтвознавчі записки*. 2018. Вип. 33. С. 522–528.
50. Чорний М. Визначна бандуристка з України. *Бандура*. 1990. № 33–34. С. 16–18.
51. Шемет Л. Традиційні народні музичні інструменти українців у контексті професійного академічного мистецтва. *Вісник ХДАДМ*. 2015. № 3. С.109–114.
52. Юрій Олійник URL: Режим доступу: <http://www.parafia.org.ua/person/olijnyk-yurij/> (дата звернення: 28.09.25)
53. Яросевич Л. Щедрий ужинок майстра. *Бандура*. 1998. № 63–64. С. 10–14.
54. Яросевич Л. Ювілейний подарунок Олі Герасименко. *Бандура*. 1999. № 69–70. С. 34–36.
55. Ola Herasymenko. URL: <https://www.facebook.com/ola.herasymenko> (дата звернення: 1.12.24)
56. Heritage School of Ukrainian Studies. URL: <https://www.facebook.com/p/Heritage-School-of-Ukrainian-Studies-100064616564788> (дата звернення: 14.10.25)

